

Sygn. akt III AUa 877/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Monika Kowalska
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma (spr.) SSA Ewa Drzymała
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Dubis

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **A. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy A. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 kwietnia 2012 r. sygn. akt V U 243/12

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 877/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Kielcach V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie **A. C.** od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 24 stycznia 2012 r., którą to decyzją organ rentowy odmówił wnioskodawcy emerytury w wieku obniżonym.

Sąd I instancji ustalił, iż wnioskodawca urodził się (...)r., a w okresie od 15 lutego 1972 r. do 31 marca 1994 r. zatrudniony był w Fabryce (...) w K. z tym, iż od 15 lutego 1972 r. do 28 lutego 1974 r. zatrudniony był na stanowisku ślusarza remontowego w Wydziale Utrzymania (...), gdzie dokonywał napraw uszkodzonych maszyn – pras służących do tłoczenia detali metalowych Wydziału Tłoczni i Krajalni. Od 1 marca 1974 r. zatrudniony był na stanowisku tokarza, a do jego obowiązków należało tłoczenie tulei z brązu, mosiądzu, żeliwa, a także śrub, nakrętek bezpieczników stalowych, żeliwnych.

W okresie od 20 maja 1993 r. do 31 marca 1994 r. zatrudniony był na stanowisku ślusarza konserwatora malarni. Pracę na tych stanowiskach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z wnioskiem o emeryturę wnioskodawca wystąpił w dniu 12 stycznia 2012 r. Wnioskodawca legitymuje się ogólnym stażem pracy w wymiarze 29 lat, 11 miesięcy i 5 dni. Nie legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach.

Powyższe ustalenia Sąd I instancji przeprowadził w oparciu o akta Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K., z zeznań świadków S. M., J. M. oraz wyjaśnień wnioskodawcy.

W tak ustalonym stanie faktycznym powołał się na przepis art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), który to przepis określa przesłanki do przyznania świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku, jak również na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983, nr 8, poz. 43 ze zm.).

W ocenie Sądu I instancji istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy praca wnioskodawcy w Fabryce (...) w K. w okresie od 15 lutego 1972 r. do 31 marca 1994 r. był pracą wykonywaną w szczególnych warunkach. Organ rentowy zakwestionował świadectwo pracy w szczególnych warunkach przedłożone przez wnioskodawcę na stanowisku ślusarza remontowego i tokarza, które to stanowiska zakwalifikowane były w załączniku Nr 1 do działu XIV poz. 24 pkt. 1 zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego – Dz.Urz. z 1985 r. Nr 1. Sąd I instancji podniósł również, iż wnioskodawca na datę wydania zaskarżonej decyzji nie spełniał warunku ukończenia 60 lat. Okoliczności te doprowadziły do oddalenia odwołania wnioskodawcy.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca zarzucając naruszenie prawa materialnego tj. przepisów art. 184 ust. 1 i 2 oraz art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009, nr 153, poz. 1227), przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. 1983, nr 8, poz. 43 ze zm.) Wykaz A dział XIV poz. 24 i 25 oraz Zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. (Dz. U. 1985 nr 1 – 3 zał. Nr 3) poprzez błędne zastosowanie, błąd w ustaleniach faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji w przedmiocie charakteru pracy wnioskodawcy w spornym okresie.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie emerytury w obniżonym wieku przy uwzględnieniu okresu pracy w warunkach szczególnych od 15 maja 1972 r. do 31 marca 1994 r., ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i dopuszczenie dowodu z decyzji Powiatowego Urzędu Pracy w O. z dnia 27 kwietnia 1999 r. na okoliczność przyznania prawa do zasiłku przedemerytalnego.

W uzasadnieniu apelacji podniósł, iż Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę charakteru całego procesu technologicznego związanego z produkcją maszyn rolniczych w szczególności, iż na wydziale, na którym pracował znajdowały się stanowiska pracy spawaczy, frezerów, ślusarzy, tokarzy, a zadaniem było wykonanie czynności remontowych i regeneracja. W ocenie skarżącego nie jest istotna nazwa stanowiska pracy, a charakter jej wykonywania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie albowiem nie zawiera argumentów pozwalających podważyć prawidłowość zaskarżonego wyroku. Zasadniczy spór w przedmiotowej sprawie dotyczył spełnienia przez wnioskodawcę jednej z zasadniczych przesłanek do nabycia emerytury w obniżonym wieku emerytalnym przewidziany w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227).

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 r.)

osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o których mowa w art. 27. Emerytura, o której mowa w ust. 1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązanie stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2). Wymagany w art. 184 ust. 1 pkt. 2 okres składkowy i nieskładkowy przewiduje zatem art. 27 cytowanej ustawy, w świetle którego okres ten wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Natomiast przepisy dotychczasowe w rozumieniu art. 184 powołanej ustawy, to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z § 1 tego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w § 4 – 15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Natomiast § 2 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że za okresy uzasadniające nabycia prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W myśl § 4 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki : osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W niniejszej sprawie sporny był wymagany przez ustawę okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów powołanego wyżej rozporządzenia.

Mimo, iż w apelacji sformułowano zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 184 w związku z art. 32 powołanej ustawy, to z uzasadnienia tego środka zaskarżenia wynika, że w istocie strona apelująca kwestionuje ustalenia faktyczne dotyczące rzeczywistego zakresu czynności i charakteru pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w spornym okresie. Ocena tego zarzutu wymagała analizy zeznań świadków i oceny ich w kontekście całokształtu materiału dowodowego. W myśl art. 378 § 1 kpc Sąd II instancji co do zasady rozpoznaje sprawę w granicach apelacji. Jednak podniesione w apelacji zarzuty nie wyznaczają granic apelacji, nie wiążą zarówno skarżącego jak i Sąd II instancji, który pełni funkcję Sądu merytorycznego, a więc może brać pod uwagę z urzędu naruszenie prawa materialnego i przepisów postępowania oraz może samodzielnie ustalić okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a następnie zastosować odpowiedni przepis prawa materialnego. Co do samej dopuszczalności zmian ustaleń faktycznych Sąd I instancji przez Sąd II instancji bez przeprowadzonego postępowania dowodowego wypowiedział się Sąd Najwyższy między innymi w uchwale siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999 r. (III CZP 59/98 OSNP 1999/7-8) 124 oraz w wyroku z dnia 10 listopada 2000 r. (IV CKN 1788/00 lex nr 52539), w którym stwierdził, że Sąd II instancji „może odmiennie ocenić dowody w tym także dowody z zeznań świadków oraz zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku Sądu I instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia”. W myśl art. 233 § 1 kpc Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji nie dokonał oceny dowodów w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe. Zważywszy na przeprowadzone postępowanie dowodowe Sąd I instancji ustalił charakterystykę pracy wnioskodawcy na stanowisku ślusarza i tokarza, z których to wynikało, iż wnioskodawca będąc zatrudniony jako tokarz tłoczył tuleje z brązu, mosiądzu, żeliwa, śruby, nakrętki, podkładki, a stanowisko jego mieściło się w odległości 2-3 m od stanowisk spawaczy, które oddzielone było siatką. Przedłożone przez wnioskodawcę świadectwo pracy wykonywanej w szczególnych warunkach z daty 30 marca 1999 r., w którym stanowiska ślusarza i tokarza przyporządkowane do działu XIV poz. 24 wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jak i na zarządzenie resortowe Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. nie jest dokumentem

urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 kpc, a jedynie prywatnym w myśl przepisów art. 245 kpc. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawidłowości faktów jak i prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Analizując powyższe rozważania Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości dał wiarę zeznaniom świadków, z których to dowód przeprowadził Sąd I instancji, a którzy to w sposób jasny i logiczny dokonali charakterystyki pracy wnioskodawcy i zakresu jego obowiązków na stanowisku ślusarza i tokarza. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stanowisko ślusarza jak i tokarza nie jest przyporządkowane w wykazie A tego rozporządzenia.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny uznał, iż wnioskodawca nie legitymuje się 15 – letnim stażem pracy wykonywanej w warunkach określonych w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie zostały zatem spełnione wszystkie przesłanki do nabycia przez niego prawa na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Z treści przepisu art.184 w/w ustawy wynika, iż wszystkie przesłanki muszą być spełnione łącznie, a brak jednej z nich niweczy prawo do dochodzenia przedmiotowego świadczenia.

Podnieść również należy, iż wnioskodawca w dacie wydania zaskarżonej decyzji nie osiągnął 60 roku życia, co też wyklucza prawo do przedmiotowego świadczenia.

Sąd Ubezpieczeń Społecznych w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego zobowiązany jest do badania legalności i zasadności decyzji w dacie jej wydania.

Konkludując Sąd Apelacyjny uznał za trafny i odpowiadający prawu wyrok w sprawie. Tym samym apelacja wnioskodawcy jako nie mająca uzasadnionych podstaw została oddalona. Procesową podstawę orzeczenia stanowił przepis art. 385 kpc.

BD